ایران

صاحب امتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیر مسئول: محمدحسن روزی‌طلب
جانشین مدیر مسئول و سردبیر: کمیل نقی‌پور

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: چاپخانه‌های همشهری، شرکت چاپ جام‌جم
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
تهران خیابان خرمشهر شماره ۱۶ / پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۱/۵۳ | اذان مغرب ۱۸/۰۲ | نیمه شب شرعی ۲۳/۱۲ | اذان صبح فردا ۴/۳۹ | طلوع آفتاب فردا ۶/۰۲

سخن روز

امام حسن عسکری علیه‌السلام:
هرکس در دنیا در مقابل دوستان و همنوعان خود تواضع و فروتنی نماید، در پیشگاه خداوند در زُمره صِدّیقین و از شیعیان امام علی- علیه‌السلام- خواهد بود. «بحارالأنوار، ج.۴۱، ص.۵۵، ح.۵»

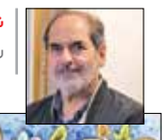

نـــگاره
رضا بدرالسماء

در سوگ شهادت امام حسن عسکری (ع)

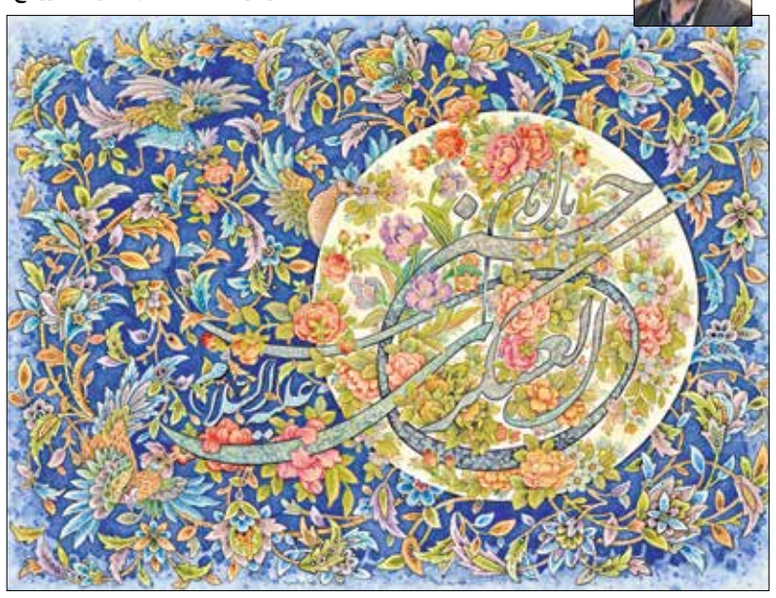

نخستین جلسه شورای عالی سینما به ریاست معاون اول رئیس جمهور برگزار شد

محمد مخبر: باید برای آینده سینمای کشور ریل‌گذاری شود

نخستین جلسه شورای عالی سینما روزگذشته به ریاست معاون اول رئیس جمهور و با حضور وزرای فرهنگ و ارشاد اسلامی و آموزش و پرورش، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، رؤسای سازمان صدا و سیما و تبلیغات اسلامی و همچنین سایر اعضای حقوقی و حقیقی این شورا از اهالی سینما برگزار شد.

محمد مخبر، هنر و بویژه سینما را مهم‌ترین عامل اثرگذار بر ابعاد مختلف زندگی انسان دانست و تأکید کرد: صنعت سینما نقش بسزایی در توسعه کشور حتی در زمینه‌های زیربنایی و اقتصادی و افزایش تولید ناخالص داخلی دارد.

معاون اول رئیس جمهور سیاستگذاری و ریل‌گذاری برای چشم‌انداز سینمای کشور را از اهداف تشکیل شورای عالی سینما در دولت سیزدهم برشمرد و تصریح کرد: در کنار توجه به امکانات زیرساختی باید برنامه‌ریزی برای تولید محتوا متناسب با ارزش‌های ملی، دینی و انقلابی در دستور کار شورای عالی سینما قرار گیرد. وی با اشاره به منویات مقام معظم رهبری درخصوص تمدن‌سازی و افزایش تبادلات فرهنگی و هنری افزود: سینما یکی از مهم‌ترین ابزارها برای ترویج و تبیین آموزه‌های دینی و ارزش‌های انقلابی در بین جوانان ایران، منطقه و حتی جهان است و باید با افزایش و تقویت تولیدات مشترک سینمایی با کشورهای منطقه یک حس مشترک و نیاز بین فرهنگ جمهوری اسلامی با هنرمندان و فعالان فرهنگی و هنری کشورهای همسایه، اسلامی و حوزه مقاومت شکل گیرد.

مخبر افزود: در سال‌های گذشته نسبت به ساخت پروژه‌های مختلف فیلمسازی با کشورهای حوزه تمدنی غفلت شده است و علیرغم تربیت متخصصان فیلمسازی از سایر کشورها در ایران هنوز نتوانسته‌ایم به یک زبان و محصولات مشترک فیلمسازی و اکران آنها در این کشورها برسیم که شورای عالی سینما می‌تواند با پیگیری مصوبات این شورا یک اقدام مهم و چشمگیر در این راستا انجام دهد. معاون اول رئیس جمهور خاطرنشان کرد: باید یک برنامه عملیاتی و مشخص برای مأموریت‌های دستگاه‌های مسئول در حوزه دیپلماسی فرهنگی و هنری و همچنین تولید فیلم‌های مختلف تهیه و تدوین شود. در این جلسه وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به تاریخچه شکل‌گیری شورای عالی سینما و توقف کار این شورا در سال‌های گذشته به دلیل برخی ایرادات قانونی و آیین‌نامه‌های تشکیل این شورا گفت: در دولت سیزدهم و با پیشنهاد سازمان سینمایی و پیگیری‌های رئیس جمهور مقرر شد شورای عالی سینما با رفع ابهامات قانونی شکل گیرد.

محمدمهدی اسماعیلی افزود: تعاملات فرهنگی با کشورهای منطقه از مهم‌ترین اقدامات دولت سیزدهم در حوزه دیپلماسی فرهنگی است که تاکنون تفاهمنامه‌های بسیار خوبی با وزرای فرهنگ کشورهای منطقه به امضا رسیده، همچنین پس از عضویت رسمی ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای توسعه روابط در حوزه مسائل فرهنگی و هنری دیده شده است.

هنرمندان در فضای مجازی

برگزاری هفته فرهنگی جمهوری تاجیکستان در ایران و لغو مجدد اجرای ارکستر ملی ایران به رهبری مجید انتظامی از جمله مطالب منتشر شده درباره تولیدات فرهنگی و هنری و همچنین اتفاقات روز است که در فضای مجازی خودنمایی می‌کند.

■ **در دنیای فرهنگ و هنر**

هفته فرهنگی جمهوری تاجیکستان در ایران پس از چهارده سال وقفه با حضور وزرای فرهنگ ایران و تاجیکستان در منطقه فرهنگی گردشگری اراضی عباس‌آباد تهران گشایش یافت. این رویداد فرهنگی شامل اجرای برنامه توسط گروه‌های هنری از جمله گروه نمایش، گروه موسیقی، قرائت شعر توسط شعرای تاجیکستانی و برگزاری نمایشگاه نقاشی، عکس، هنرهای دستی و لباس‌های ملی آن کشور می‌شود. در آیین افتتاحیه این رویداد بزرگ فرهنگی هنری، حجت‌الاسلام محمد مهدی ایمانی پور رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، نظام‌الدین زاهدی سفیر تاجیکستان در ایران و جمعی از هنرمندان تاجیکستان و ایران نیز حضور دارند.

ثبت‌نام پانزدهمین جشنواره موسیقی نواحی از روز دوشنبه (۱۱ مهرماه) آغاز شد. این جشنواره به صورت غیررقابتی از ۲۰ تا ۲۵ آبان‌ماه در شهر کرمان برگزار خواهد شد. ثبت‌نام در این جشنواره از طریق سامانه بامک (بانک اطلاعات موسیقی کشور) به نشانی https://bamak.nay.ir/signin از روز دوشنبه ۱۱ مهرماه آغاز و مهلت پذیرش متقاضیان تا پایان روز دوشنبه ۲۵ مهرماه خواهد بود.

■ **چهره روز**

محمدرضا شفیعی کدکنی شاعر، پژوهشگر و استاد دانشگاه در صفحه‌ای که منتسب به اوست خبر از چاپ هفتمی شدن آخرین مجموعه شعر خود داده است. این کتاب که با استقبال دوستداران ادبیات روبه‌رو شده مجموعه «طفلی به نام شادی» است، کتابی که به گفته شاعرش، آیندگان داوران نهایی آن خواهند بود. این کتاب که با همراهی انتشارات سخن روانه کتاب‌فروشی‌ها شده شامل پنج دفتر شعری شفیعی کدکنی با عناوین «زیر همین آسمان و روی همین خاک»، «هنگامه شکفتن و گفتن»، «از همیشه تا جاودان»، «شیپور اطلسی‌ها» و «در شب سردی که سرودی نداشت» است. عنوان کتاب هم از نام یکی از سروده‌های شفیعی کدکنی انتخاب شده است.

ترس از نفوذ تجزیه‌طلبان در مطالبات مردم

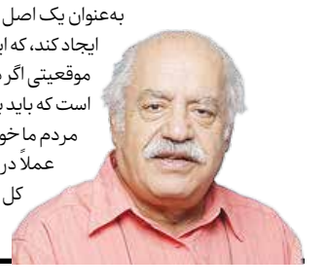

بهزاد فراهانی: ما معتقدیم اعتراض و انتقاد مردمی در هیچ استانی متفاوت با استانی دیگر نیست و به نوعی وحدت و خواست ملی به‌عنوان یک اصل اساسی جریان دارد. بنابراین بابت موضوع تجزیه ایران دلشوره ندارم؛ مگر اینکه دست بیگانگان وارد شود و تشتت ایجاد کند، که این دیگر کار سیاست جهانی و امپریالیزم است. مردم سال‌هاست شرایط دشواری را متحمل شده‌اند و در چنین موقعیتی اگر دلارهای کثیف امریکایی به برخی جریان‌ها برسد، می‌تواند برخی طعم فقر چشیده‌ها را بفریبد. این بخش ترسناکی است که باید به فکر آن باشیم و امیدوارم با این چیزها، خواست مردم و مطالبات برحق‌شان زیر سؤال نرود.

مردم ما خواستار زندگی مطلوب، عدالت و مدیریت سالم هستند. این خواست به یک خواست ملی تبدیل شده و همه جا را عملاً در بر گرفته است. بنابراین نباید ترس تجزیه شدن کشور وجود داشته باشد. از همه مهم‌تر اینکه در رویدادهای اخیر در کل ایران مسأله قومیتی ملاک نبوده و نگاه همه مردم ما ملی است.

بخشی از گفته‌های این هنرمند تئاتر، تلویزیون و سینما با ایستاآنلاین

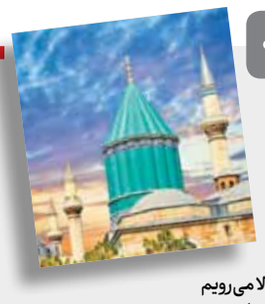

ما زبالاییم و بالا می‌رویم
ما ز دریاییم و دریا می‌رویم
ما از آنجا و از اینجا نیستیم
ما ز بی‌جاییم و بی‌جا می‌رویم

مولانا – دیوان شمس

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در چهاردهمین همایش سراسری هنرمندان پیشکسوت مطرح کرد

نباید اجازه دهیم کوچک‌ترین خدشه‌ای به انسجام ملی وارد شود

محمدمهدی اسماعیلی با بیان اینکه این روزها اغلب هنرمندان پیشتاز عرصه امیدبخشی و ایجاد نشاط در جامعه هستند، گفت: خوشبختانه هنرمندان بخوبی به این موضوع واقف هستند که کشور عزیزمان امروزه بیش از هر زمانی به انسجام و وحدت ملی نیاز دارد.

اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی شامگاه یکشنبه در چهاردهمین همایش سراسری هنرمندان پیشکسوت که در شهر مقدس مشهد برگزار شد، با ابلاغ سلام رئیس جمهور، به نقش تأثیرگذار مسئولان و هنرمندان در آگاهی بخشی به‌جامعه اشاره کرد و گفت: مسئولان و اهالی فرهنگ و هنر از نقش تعیین‌کننده‌ای در آگاهی‌بخشی و تزریق امید و نشاط در جامعه برخوردار هستند که با اقدامات خود می‌توانند به ایجاد آرامش و وحدت ملی در جامعه کمک بسیاری کنند.

اوادامه داد: خوشبختانه این روزها اغلب هنرمندان پیشتاز عرصه امیدبخشی و ایجاد نشاط در جامعه هستند زیرا بخوبی می‌دانند که کشور عزیزمان بیش از هر زمانی به انسجام و وحدت ملی نیاز دارد.

اسماعیلی با بیان اینکه مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به خادمی اهالی فرهنگ و هنر افتخار می‌کنند، گفت: منافع ملی ایران عزیز در گرو انسجام و وحدت است و نباید اجازه دهیم، کوچک‌ترین خدشه‌ای به انسجام ملی وارد شود. از سوی دیگر هنرمندان همواره آموزگاران مردم در وطن دوستی و شکل‌گیری اتحاد ملی بوده‌اند و ان شاءالله این مسیر را در کنار هم طی خواهیم کرد.

عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اینکه امنیت کشور براحتی به دست نیامده است، خاطرنشان کرد: به رغم سپری کردن برخی آشوب‌ها باید با قاطعیت گفت، ایران عزیز ما نقطه آرامش و ثبات منطقه به شمار می‌رود به‌طوری که قدرت‌های بزرگ دنیا چاره‌ای جز تسلیم در مقابل عظمت ایران ندارند.

اسماعیلی در پایان یادآور شد: درگذشت غم‌انگیز دختر عزیز و کُرد کشور همه را متأثر کرد و شخص رئیس جمهور از روز اول این اتفاق با آنکه در سفر خارج از کشور بود، شخصاً دستور پیگیری این موضوع را ابلاغ کرد و حتی بلافاصله پس از بازگشت به ایران با پدر مرحومه تماس گرفت اما عده‌ای در کنار رسانه‌های معاند و دروغ پرداز، این موضوع را بهانه‌ای برای ایجاد التهاب در جامعه کردند که با هوشیاری اقشار مختلف مردم توطئه‌های دشمنان قسم خورده ملت ایران خنثی شده است.

در این مراسم که با حضور ۱۳۷ نفر از پیشکسوتان عرصه‌های مختلف هنری برگزار شد، بیانیه چهاردهمین همایش سراسری هنرمندان پیشکسوت با تأکید بر حفظ امنیت ملی و ایجاد همگرایی، انسجام و وحدت ملی در شرایط کنونی قرائت شد.

هنرمندان عضو مؤسسه هنرمندان پیشکسوت کشور در بخشی از این بیانیه بر سخنان اخیر رئیس جمهور در خصوص نگاه مثبت مسئولان به نقدها برای اصلاح امور، دایر کردن مراکزی برای گفت‌وگو، نقد و حتی اعتراض به

برخی مشکلات و روش اجرای برخی قوانین و بر حفظ امنیت ملی، حریم و حرمت پرچم و وحدت و یکپارچگی ملی تأکید کردند.

این هنرمندان در بخش دیگری از این بیانیه با اشاره به شأن و جایگاه رفیع هنرمندان پیشکسوت، خواستار اقدامات لازم برای ارتقای مؤسسه هنرمندان پیشکسوت به بنیاد ملی شدند، همچنین پیگیری تحقق وعده‌های رئیس جمهور در ضیافت افطاری با هنرمندان و توجه بیشتر سازمان‌ها و نهادهای مختلف فرهنگی و هنری به توسعه مؤسسه هنرمندان پیشکسوت از دیگر خواسته‌های هنرمندان در این بیانیه بود.

■ **توسعه وقف از برکات انقلاب اسلامی است**

اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در همایش ملی «یاوران وقف» که در امامزاده صالح(ع) تهران برگزار شد، گفت: خوشبختانه طی سال‌های اخیر به برکت انقلاب اسلامی، حوزه وقف و امور خیریه به‌عنوان یک سنت مهم اسلامی در همه زمینه‌ها در جامعه گسترش پیدا کرده است.

او ادامه داد: در حاکمیت و دولت اسلامی نرم افزارهایی وجود دارد که بیشترین همبستگی را با ایدئولوژی جامعه دینی دارد. وقف به‌عنوان مزیت مطلق نگرش دینی، یکی از این نرم افزارهاست که می‌توان با بهره‌گیری از آن بسیاری از چالش‌های پیش روی جامعه را برطرف کرد. امروز با نوع نگاه حاکم بر مدیریت وقف و امور خیریه در بخش فرهنگی دولت، امامزادگان در کنار کارکردهای معمول و متعارف خود به کانون‌های فرهنگی بدل شده‌اند که در امور آموزشی و تربیتی جریان‌سازی می‌کنند و بخش مهمی از مطالبه رهبر معظم انقلاب را تحقق بخشیده‌اند.

وزیر فرهنگ با یادآوری جایگاه بقعه مطهر امامزاده صالح(ع) در شهر تهران گفت: این امامزاده به‌عنوان نقطه عاطفی و محل آرامش مردم شمال شهر تهران و دیگر شهروندان تهرانی محسوب می‌شود. بقاع متبرکه جزو نقاط ممتاز کشور در جذب جامعه ایمانی به حساب می‌آید و می‌توان گفت، امامزادگان مهم‌ترین شبکه ارتباط دینی با بیشترین توان همگرایی هستند که این مسأله، مزیت اصلی کارکرد بقاع متبرکه در کشور است.

تنفس مصنوعی «جنگ جهانی سوم» به گیشه

فرهنگی/ سینماها روزهای رکود را پشت سر می‌گذارند و آمار و ارقام نشان از ریزش مخاطب دارد. در چنین شرایطی نمایش عمومی فیلم‌های تازه‌ای که قرار بود به چرخه اکران اضافه شود به تعویق افتاده اما در عین حال نماینده سینمای ایران در اسکار قرار است اکران یک هفته‌ای را تجربه کند.

■ **خسارت ناآرامی‌ها به گیشه سینما**

کیفیت و نوع چیدمان فیلم‌های روی پرده، تناسب فضاسازی تبلیغاتی برای آنها، قیمت بلیت و شرایط اقتصادی جامعه اگر چه مؤلفه‌هایی تعیین کننده در جذب یا رویگردانی مخاطب از سالن‌های سینماست اما در صدر این عوامل همیشه شرایط اجتماعی و اتفاقات روز جامعه قرار دارد. پیامد ناآرامی‌های اخیر، تعطیلی علاوه بر سالن‌های تئاتر شهر و کنسرت‌های موسیقی حالا به گیشه سینما هم رسیده است. سینماداران از شرایط استقبال فیلم‌های روی پرده نگران هستند و محمدرضا صابری سخنگوی انجمن سینماداران از ریزش چشمگیر مخاطبان به مهر خبر داده و گفته سینمادار، در ساعت‌هایی که مخاطب نداشته باشد، قطعاً سالن را تعطیل می‌کند، البته که همزمان با ایام شهادت امام حسن عسگری(ع) سینماها تا پایان شب سه‌شنبه فعالیت دارند و از صبح چهارشنبه ۱۳ مهرماه تا ساعت ۱۷ روز چهارشنبه تعطیل اند. بررسی عملکرد سینماها در روزهای آغازین

جنگ جهانی سوم

هفته نشان می‌دهد، تنها ۷۵ هزار و ۵۰۰ نفر به سینما رفته‌اند و ایرنا در گزارشی از خسارت ۸ میلیارد و ۸۰۰ میلیون تومانی خبر داده است.

■ **«جنگ جهانی سوم» بدون «ملاقات خصوصی»**

در چنین شرایط تثبیت نشده‌ای و البته بدون اعلام خبر رسمی از سوی شورای صنفی نمایش، نمایش عمومی فیلم‌های «ملاقات خصوصی» امید شمس و «گیج‌گاه» عادل تبریزی به تعویق افتاد و در شرایطی که قرار بود این دو فیلم از ششم مهرماه راهی اکران شوند سامانه‌های آنلاین فروش بلیت، خالی از برنامه اکران این دو فیلم باقی مانده است. از سوی دیگر اما فیلم «جنگ جهانی سوم» برای کسب شرایط حضور در اسکار مجبور به فروش ویژه یک هفته‌ای است و طبق آخرین خروجی شورای صنفی نمایش فیلم تازه هومن سیدی قرار است از پنجشنبه ۱۴ مهر تا چهارشنبه ۲۰ مهر در پردیس مگامال به‌صورت ویژه اکران شود. از دیگر مصوبات این جلسه اضافه شدن فیلم سینمایی «بام بالا» به کارگردانی سید جمال سید حاتمی به چرخه اکران است. این فیلم به سرگروهی سینما ماندانا از پنجشنبه ۱۴ مهر اکران سراسری خود را آغاز می‌کند. فعالیت سینماها بعد از یک روز تعطیلی از ساعت ۱۷ چهارشنبه، به وضع عادی بازمی‌گردد و با توجه به تعطیلات هفته گذشته قرار شده اکران فیلم‌های دیگر سرگروه‌ها یک هفته ادامه پیدا کند.

تعالی در احتجاج با خداوند

بودها و نمودها

علیرضا نراقی
منتقد

نمایش کنش دینی در یک فیلم، با تجربه فیلم به مثابه تجربه ای متعالی متفاوت است. اولی همان چیزی است که از فیلم‌های داستان پیامبران و تاریخ ادیان سراغ داریم. در این نوع سینما فیلم به نمایش تاریخ دین یا شخصیت‌های دینی به شیوه‌های مرسوم سینمایی می‌پردازد. آثار سیسیل به-دومیل در تاریخ سینما نمونه‌هایی از همین رویکرد هستند. وقتی در فیلم به-دومیل حضرت موسی نیل را می‌شکافد در عین تماشای معجزه ما شاهد تجربه‌ای درونی و متعالی نیستیم. معجزه به مثابه کنشی عظیم نمایش داده می‌شود، نه تجربه‌ای ایمانی. بیشتر آثار دینی در سینما و تلویزیون ایران حاوی این نگاه به دومیلی به نمایش دین هستند که نمی‌توان آنها را به لحاظ سبک دینی نامید چرا که فرم فیلم از ساخت تجربه استعلایی- آن طور که پل شریدر در کتاب «سبک استعلایی در سینما» توضیح می‌دهد- تهی است.

اما در نوعی از سینما که ممکن است اساساً موضوع آن شخصیت‌های دینی نباشد ما می‌توانیم با تجربه دینی روبه‌رو شویم. برای نمونه در مقابل به دومیل، کارل تئودور درایر فیلمساز دانمارکی به دنبال ساختن فرم اصیل دینی در سینما بود. او تلاش داشت از طریق نور، صدا، زاویه دوربین، میزانسن، زبان و روند روایت تجربه معنوی و استعلایی را در سینما بازنمود نماید. فیلمسازان مهمی چون اینگمار برگمان، روبر برسون، یاسوجیرو ازو، آندری تارکوفسکی و حتی پازولینی- دست‌کم در تجربه‌هایی چون «انجیل به روایت متی»- فیلمسازانی بودند که تجربه درونی و معنوی را هر کدام در ساختار و بستر متفاوتی با تمهیداتی بدیع و نوگرایانه ممکن ساختند.

در سینمای ایران با اینکه در چهار دهه اخیر تلاش رسمی برای حمایت از تولید فیلم دینی صورت گرفته، اما جز مواردی استثنا و به طرزی آیرونیک خارج از حمایت رسمی، کمتر آثاری ساخته شده‌اند که فراتر از عینیت تاریخ، تجربه انفسی و ازلی امر متعال را محقق سازند.

ملاحظه با اهمیت دیگر این است که در برخی آثار دینی نوعی چالش با تجربه دینی وجود دارد. برای مثال در فیلم «نور زمستانی» اینگمار برگمان با شک و نا امیدی یک کشیش روبه‌رو هستیم. توماس کشیشی است که میان کفر و ایمان قرار دارد. بازنمایی شک او در فیلمنامه، فضاسازی، میزانسن و همچنین در کار درخشان نوری صورت گرفته توسط برگمان و فیلمبردارش سون نیکویست کلیت فیلم را به تجربه‌ای معنوی تبدیل کرده است. در این رویکرد تلاش برای خودشناسی منتهی به تجربه خداشناسی و نوعی مکاشفه نفس می‌شود. سخن گفتن با خداوند از سر استیصال، حتی غیرباورمند، به واسطه فرمی که به زبان و بیان هنری داده شده، تبدیل به تجربه‌ای متعالی می گردد. این تناقض فقط حاصل عملکرد دراماتیک در نمایش کشمکش انسان با تجربه دینی نیست، بلکه ریشه در خود واقعیت مواجهه انسان با امر متعال دارد. در فرهنگ اسلامی در حدیثی قدسی از امکان احتجاج انسان با خداوند سخن گفته می‌شود که اشاره به همین تجربه نظورزانه و مردد دینی دارد. چون و چرا و سؤال از خداوند که یادآور تجربه ایوب پیامبر و روند تثبیت ایمان اوست از طریق طغیان و شکوه، تجربه‌ای عمیقاً معنوی و متعالی است. مایه‌های دراماتیک، امکان‌های بصری و فرمی از هنر تصویر متحرک زمینه‌ای پویا و متأملانه برای نمایش تجربه دینی می‌سازد.

آماده سازی پیروان برای ورود به عصر غیبت

آیین

اسماعیل علوی
دبیر گروه پایداری

هشتم ربیع‌الاول مصادف با سالروز شهادت امام حسن عسکری(ع) یازدهمین خورشید هدایت از خاندان رسول گرامی اسلام(ص) است. آن حضرت(ع) در سال ۲۶۰ هجری قمری، پس از شش سال زعامت و امامت شیعیان که اغلب آن در حصر و زندان خانگی گذشت در ۲۸ سالگی با دسیسه معتمد، خلیفه وقت عباسی به شهادت رسید.

دوران امامت امام حسن عسکری(ع) با عصر انتقال امامت از «امام حاضر» به «امام غایب» همزمان بود. موضوعی که دوران حیات آن حضرت(ع) را با پیچیدگی‌های بسیاری مواجه کرده بود. آن حضرت در عین تعلیم آموزه‌های دینی به پیروان و آیندگان، می‌بایستی در راستای تحقق اهداف رسالت محمدی(ص)، مقدمات عصر غیبت را نیز فراهم می‌آورد. برای این منظور از سویی باید برای محافظت از جان فرزندش - مهدی موعود(عج)- ولادت آن حضرت را مخفی نگه داشته و از سوی دیگر آمدنش را به شیعیان بشارت می‌داد تا در استمرار امامت در عصر غیبت رخنه‌ای پیش نیاید. این همه در حالی بود که آن حضرت در محاصره افراد و گماردگان و جاسوسان دستگاه حاکمه در منطقه‌ای نظامی در مرکز خلافت عباسیان- سامرا- اسکان داده شده بود. امام حسن عسکری(ع) با وجود محدودیت‌های بسیار، با برنامه‌ریزی توانست زمینه‌های عصر غیبت را فراهم آورد، زیرا یکی از مشکلات پیش روی آن حضرت(ع) آماده کردن شیعیان و پیروان برای پذیرش قلبی غیبت امام عصر(عج) بود، چرا که امت به در دسترس بودن امام و رفع نیازهای فکری و معنوی خود با مراجعه حضوری عادت کرده و در صورت غیبت امام احساس کمبود می‌نمود. امام حسن عسکری(ع) برای مصون ماندن پیروان از خطر انحراف، با دوراندیشی سعی درکنترل پیامدهای ورود به مرحله غیبت نمود و بدین منظور تلاش مضاعفی را سامان داد. آن حضرت برای نیل به هدف در دو زمینه به فعالیت پرداخت:

۱) آماده‌سازی فکری شیعیان
۲) آماده‌سازی روحی آنان

در رابطه با آماده‌سازی فکری پیروان، امام حسن عسکری(ع) به نقل اخبار رسیده از پدران(ع) و جد بزرگوارش رسول گرامی اسلام(ص) پیرامون دوران غیبت و فرارسیدن زمان و تطبیق شرایط زمانه با آن، پرداخته و آنان را پذیرای ورود به مرحله امامت امام غایب با معرفی مصداق آن می‌نمود. در این راستا آن حضرت بر ایمان به غیب که رکن باور دینی است، تأکید کرده و ایمان به دوران غیبت را نیز بر آن اساس تبیین و تعلیم می‌نمود. آن حضرت(ع) از پیروان می‌خواست تا بر ایمان به غیب استوار مانده و صبر و انتظار برای فرج را یکی از جلوه‌های آن بدانند. امام حسن عسکری(ع) یکی از خصوصیات این دوره را ابتلا و امتحان سخت برای شیعیان و سایر باورمندان دانسته است که از این طریق ایمان و تقوای آنان قوام یافته و مهیای هرشرایطی خواهند بود. آن حضرت(ع) موضوع غیبت امام غایب را بر پایه روایتی از رسول گرامی اسلام(ص) مبنی بر اینکه «زمین هیچگاه از حجت خدا برخلق تا روز قیامت خالی نخواهد ماند» استوار نموده و در پاسخ به یکی از پیروان - ابوعلی بن همّام - پیرامون صحت این روایت می‌فرماید: «همانگونه که الان روز است و راستی این مطلب قابل انکار نیست، این حدیث نیز بحق و راست است و ماجرای آن بدین گونه بود که روزی از رسول خدا(ص) پرسیدند بعد از شما چه کسی حجت خدا - برروی زمین - خواهد بود؟ آن حضرت(ص) پاسخ داد: «پسرم... اوست که امام و حجت خدا بر روی زمین است. هرکس بمیرد و نسبت به او معرفت نداشته باشد به مرگ جاهلیت مرده است. بدانید که برای او غیبتی خواهد بود که بی‌خبران در آن غیبت سرگردان شده و باطل پویان بر اثر انکار آن هلاک خواهند شد و آنانی که برای آن وقت تعیین می‌کنند نیز دروغ‌شان آشکار خواهد شد». امام حسن عسکری(ع) ضمن احادیث و دعاهایی با تأکید برعصر غیبت به تبیین این مهم پرداخته و ایمان به آن را ضرورت دین شناسانده و توصیه به صبر و پایداری در شرایط دشوار عصر غیبت نموده است. ازجمله خطاب به حسن بن محمد بن صالح بزاز فرمود: «همانا پسرم بعد از من به امر امامت قیام خواهد کرد و سنت انبیای الهی که همانا عمر طولانی و غیبت است در مورد او محقق خواهد شد، تا آنجا که براثر طولانی شدن غیبت قلب‌ها به قساوت دچار شده و جز کسانی که خداوند در قلب آنان گوهر ایمان را نگاشته و تأییدشان کرده بر این باور باقی نمی‌مانند.»

امام حسن عسکری(ع) در جهت آماده‌سازی روحی نیز با کاستن از ارتباط مستقیم با مردم عادی، آنان را برای ورود به مرحله امامت امام غایب آماده کرده و بیشتر از طریق وکیلان با آنان ارتباط داشت.

عکس نوشت

جشنواره چهل و یکم فیلم فجر، امسال میزبان چهار فیلم سینمایی با محوریت زندگی شهدای شاخص دوران دفاع مقدس می‌شود. محمد ابراهیم همت، سردار علی هاشمی، مهدی زین‌الدین و محمد بروجردی چهار شهیدی هستند که قرار است داستان زندگی‌شان در قالب فیلم سینمایی تصویر شود. طبق گزارش ایرنا، جزئیات ساخت این آثار رسانه‌ای نشده است اما طبق شنیده‌ها توسط سه کارگردان مطرح تولید خواهند شد.